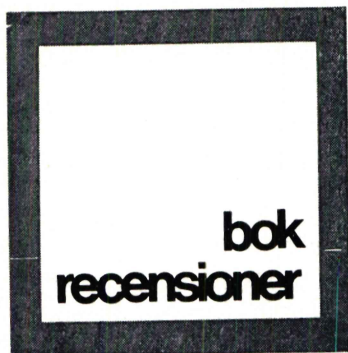

"Terapi genom lek" — angelägen och efter- längtd bok!

IVONNY LINDQUIST

"Terapi genom lek"

*Teknik och ekonomi/Läromedels-
förlagen, 86 sid. kr. 14:65*

Författarinnan till denna färgglada, lättskrivna och trevliga bok är sedan flera år förskollärare vid Barnmedicinska klinken i Umeå. Hon har där lagt ned ett omfattande och entusiasmerande arbete på att sysselsätta och aktivera sjuka och handikappade barn. Hennes utbildning som förskollärare, kompletterad med svensk och utländsk specialutbildning i kombination med den stora erfarenhet som intensivt arbete bland barn har medfört gör henne ovanligt väl ägnad att i bokform föra fram vad hon vet.

Bokens omslag är typiskt nog en färgstark och rolig barnteckning. De 86 sidorna inleds med ett företal av professor Stig Sjölin, överläkare på den barnklinik varifrån arbetet utgår. Han betonar den ansvarsfulla och kvalificerade uppgiften som sjukhusförskolläraren har och hoppas vidare att "Terapi genom lek" också kan bli läst av ansvariga politiker och administratörer för att öka förståelsen för denna vik-

tiga verksamhet inom en barnklinik.

Boken har också ett förord av biträdande professorn Stina Sandels vid Barnpsykologiska institutet i Stockholm som betonar behovet av barnpsykologiska aspekter på sjuka barn och barn på sjukhus. För närvarande har vi endast ett fåtal barnpsykologer knutna till barnsjukhus men med ökade möjligheter kommer förhoppningsvis fler barnpsykologer att ingå i lagarbetet, kanske just tillsammans med förskollärare.

Bokens första kapitel heter just Terapi genom lek där författarinnan framhåller att sysselsättning inte bara är ett sätt att fördriva tid utan också kan vara en stimulerande, utvecklande eller rogivande aktivitet. Barns behov av trygghet och avspänning kan underlättas genom en vänlig atmosfär och, den som i likhet med anmälaren har erfarenhet från sjukhusarbete på barnklinik vet hur viktigt det är att vänligheten sitter i väggarna; hur tacksamt är det inte för doktorn eller sköterskan att först skicka in lekterapeuten för att lugna och välkomna en orolig 3-åring för att på det sättet bryta udden av ångestreaktioner som inte sällan uppstår hos barn i samband med första sjukhusvistelsen.

I redogörelsen för lekmaterial till barn i olika åldrar kanske man hade önskat en mer åldersdifferentierad beskrivning, detta med tanke på många som har begränsad erfarenhet av just lämpliga leksaker till barn. Inte minst föräldrar har ett starkt behov av att få råd om riktiga leksaker. Detta gäller föräldrar som vill ge sina handikappade barn pedagogiska lekmaterial. Långt ifrån alla har förmågan att kunna improvisera och skapa själva — enkla arbetsbeskrivningar kunde där ha hjälpt.

I den fortsatta beskrivningen får man dock talrika exempel

på lämpliga leksaker både till det akut sjuka barnet, barn med tal- och hörselsvårigheter, synskadade och rörelsehindrade barn och barn med psykiska störningar.

Avsnittet om rörelsehindrade barn är det mest omfångsrika i boken och behandlar utförligt och trevligt cp-barn och trafikskadade barns speciella krav. — Det är en praktisk och kliniskt riktig indelning att inte bara utgå från barnens ålder utan också från deras sjukdomar. Framställningen kompletteras och belyses med ett flertal sjukhistorier som ger utmärkte exempel på författarinnans mångsidighet och entusiasm då det gäller att finna nya vägar för att tillfredsställa det mångskiftande lek- och tröstbehov, som barn på sjukhus kan uppvisa.

Avslutningsvis sägs också många kloka ord om hur de personella resurserna betyder mera än de materiella — och naturligtvis är det så. Man kan ändå bara hoppas på att också de materiella möjligheterna blir bättre tillgodosedda. Här kan, som författarinnan också påpekar samarbetet med andra avdelningar inom sjukhuset vara till stor hjälp. "Spill" från snickerverkstaden eller målarverkstaden kan bli spännande och trevliga leksaker för barnen — men det fordrar förståelse och samarbetsvilja. Det är en god idé som författarinnan själv har praktiserat att etablera kontakt med sjukhusets verkstäder — som tack för hjälpen har författarinnan med sina barn spelat kaspersteater för "gubbarna på verkstaden" under kafferasten!

Att föräldrarkontakten är viktig också för lekterapeuter är alldeles uppenbart och med rätta framhåller författarinnan hur betydelsefullt det kan vara för oroliga barn att innan de tas in på sjukhus få kontakt med lekskolan

och komma in på sjukhuset så att säga via "leksystern". Det faller sig då också naturligt att mamma och/eller pappa under och kanske efter sjukhusvistelsen får hålla en viss kontakt med lekterapeuten för att få råd och hjälp i olika anpassningssituationer.

Bokens sista sidor handlar om lekterapins utveckling. Där finns rubriken "Så var det förr — så har det blivit". Man saknar kanske, då man känner författarinnans entusiasm och framtids hopp rubriken "Det hoppas vi på!". Under den rubriken vill man gärna understryka behovet av fortsatt utveckling och förstärkning både materiellt och framför allt personellt för våra lekskolor vid sjukhusen. Yvonne Lindquist har med sin bok "Terapi genom lek" på ett mycket förtjänstfullt sätt beskrivit just det som boktiteln anger!

P. Owe Petersson

Saklig katalog över invandrarproblem

ASTRID GEDIN-ERIXON

Invandrare i Sverige

Bokförl. Forum. 169 sid.
Kr 19:50, inb. 24:50

Det ganska nymornade intresset för invandrarfrågor har under de senaste åren visat sig också i en våg av studier, forskning och uppsatser. Många är förtjänstfulla men åtskilliga lider av ett fel — de är så begränsade i omfång eller djup att deras värde, särskilt i det praktiska livet, ofta är minimalt.

Invandrare i Sverige av Astrid Gedin-Erixon, utgiven av Studieförbundet Näringsliv och samhälle 1970, är mer omfattande och redan därför av stort intresse. Den är dock mer begränsad än vad bokens titel anger men för-

fattarinnan lägger in en brasklapp och gör en undertitel "enkäter, brev och samtal — främst om finländare". Den egentliga intervjuundersökningen berör 479 finländska arbetare vid Volvo-Skövdeverken och en svensk kontrollgrupp på 194 personer. I båda grupperna är kvinnorna föga representerade (18 % av de intervjuade finländarna är kvinnor och 4 % av svenskarna). Kvinnans synpunkter och problem blir alltså ganska lite belysta vilket är beklagligt då man vet vilken roll de spelar i hela familjens och gruppens anpassning. Men Astrid Gedin-Erixon har genom värdefulla intervjuer med andra invandrare (tyvärr alla från Stockholm) och med personalmän i företag vidgat fältet. Därtill har hon kompletterat sitt verk med ett antal avslöjande, ofta gripande invandrarbrev till den statliga invandrarbrevens frågespalt så att boken trots allt kan sägas göra skäl för namnet Invandrare i Sverige. Dessa samtal och brev gör också boken lättläst. Att själva undersökningen är gjord före den livliga debatten väcktes av de vilda strejkerna i vintras kan också sättas på dess pluskonto.

Efter ett informativt kapitel om invandringens bakgrund ger Astrid Gedin-Erixon några nyttiga aspekter på anpassningen och beskriver några faktorer som är av vikt, då invandraren ska inlemmas i ett nytt land — ålder, kön, kunskaper i landets språk, uppväxtmiljö, utbildning och yrkeställning och familjesituation. Vad de intervjuade grupperna beträffar lägger man märke till att av finländarna var 83 % i sin mest produktiva ålder (20—39 år) medan motsvarande siffra för svenskarna var 33 %. Jämfört med svenskarna hade fler av finländarna förvärvsarbetande hälft. Ungefär lika många i de båda grupperna var gifta och de båda

grupperna skilde sig inte mycket i fråga om utbildnings- och uppväxtförhållanden.

Vid ankomsten till Sverige talade 85 % av finländarna inte alls svenska och vid intervju tillfället ansåg bara 20 % att de kunde tillräckligt mycket svenska för att umgås med svenskar trots att nästan hälften hade gått på svenskkurser och 80 % bott i Sverige mer än ett år! Men ofta avbryter finländarna språkkurserna.

Andra bekymmersamma fakta: Ungefär en femtedel av finländarna upplevde att de haft för höga förväntningar på Sverige och 39 % tyckte inte att de hade nått den levnadsstandard som de hoppats på. Fritidsmöjligheterna i Skövde ansåg 32 % av finländarna och 15 % av svenskarna vara dåliga. Här kan den avvikande åldersstrukturen hos de båda grupperna ha givit utslag — finländarna var ju betydligt yngre. Både svenskar och finländare önskade bättre möjligheter till sport och idrott. Kvinnounderskottet var också ett problem för de unga, ofta ogifta finländarna. I fråga om löner var 26 % av finländarna och 29 % av svenskarna missnöjda med dem. 80 % av finländarna umgicks mest med finländare på sin fritid och 95 % av svenskarna mest med svenskar. 46 % av finländarna trodde att de flesta svenskar ogillar finländare. Över hälften av svenskarna tyckte att man vid arbetslöshet först borde friställa utlänningarna och 23 % ansåg att alla utlänningar borde stanna hemma i sitt land.

Svenskars fördomsfulla inställning illustreras också längre fram i boken av svenska röster: "i och för sig är det väl inget fel på utlänningar men varför ska dom komma just hit?" ... "alla utlänningar är ju inte lika. Vi känner en engelsman som vi tycker mycket om" ... "Jag tror väl inte

att alla går omkring och stjäla" ... "dom är inte så renliga att det stör precis" ...

Av intervjuundersökningen framgår att många, såväl finländare som svenskar, ville veta mer om offentliga institutioner, framför allt om socialbyrån, sjukkas-san, utbildningsväsendet och bostadsförmedlingen. Man ville också ha bättre information på arbetsplatsen och finländarna ville veta mer om fackföreningen. Informationsfrågor går som en röd tråd genom hela boken, de kom igen då undersökningen presenterades i Volvo-Skövdeverkens företagsnämnd och vid samtal med personalchefer och torde, som författarinnan säger, fordra en egen specialundersökning. Vikten av ortsbornas — svenskarnas egen insats för invandrarernas inlemmande i samhället påpekas av många röster.

Man skulle önska att boken fick många läsare också därför att den innehåller så få sakfel. (Det enda nämnvärda tycks mig vara att författarinnan hävdar att finländarna vid undersökningstillfället kunde vinna svenskt medborgarskap efter tre år i Sverige medan det i verkligheten fortfarande var fem år, plus något eller några år innan ansökan behandlats. Detta misstag ger en felaktig belysning av det relativt sett ringa antal finländare som sökt svenskt medborgarskap.) Statliga och kommunala myndigheter och organisationer kan med fördel gå igenom boken och göra en katalog av behövliga åtgärder och på så sätt dra lärdom av dess resultat — Skövde stad har redan gjort det. Den enskilde svensken kan vinna mycket kunskap om sina medmänniskor — invandrar-na.

Inga Gottfjär

frågor för dagen

Red. Sten Söderberg

Fattigdomen i blickpunkten

Inte mindre än 200 talare från ett mångtal länder deltog i en debatt om fattigdomen i världen vid Internationella arbetsorganisationens 54:e session i Genève i somras. Ur ILO-Information hämtas:

Miljontals människor överallt i världen bär på en ovilja mot de samhällen de lever i därför att dessa inte ger dem möjlighet att tjäna till livets nödortf. Om vi inte omgående på allvar tar itu med problemet är den demokratiska livsformen i fara, yttrade Indiens president, V. V. Giri, och fortsatte:

Är det bortom människans förmåga att vidta åtgärder för att ändra lagar och sedvänjor, att förändra sociala mönster och ekonomiska principer på ett sätt som gör att utvecklingen i framtiden i högre grad kommer gemene man tillgodo och den ekonomiska utvecklingsprocessen leder till ett nytt och bättre samhälle?

ILO:s nye generaldirektör Wilfred Jenks sade i sitt svar på generaldebattens inlägg, att ILO hade gått in i sitt andra halvsekel med förnyade krafter i arbetet på att göra mänsklig frihet till en självklar rättighet för alla i stället för som nu ett privilegium för ett fåtal.

Han underströk, att vår tids centrala problem är att leva med förändringar av aldrig tidigare sedd omfattning och en aldrig tidigare upplevd komplexitet.

"Vi står inför valet mellan förändring genom lag eller laglös förändring", sade han. "ILO har en ledande roll i ansträngningarna för att säkerställa, att mänsklig-

heten rationellt väljer förändring genom lag".

Mr. Jenks sade vidare, att ILO lämnar ett viktigt bidrag till en konstruktiv sysselsättningspolitik genom sitt globala sysselsättningsprogram. Därutöver står ILO nu inför uppgiften att lämna ett inte mindre konstruktivt bidrag till internationell social utveckling, i synnerhet på de områden där social utvecklingspolitik griper in i världens komplicerade ekonomiska politik.

Mr. Jenks sade, att ILO måste intensifiera sitt arbete för regional utveckling och industrialisering, skapa ett ännu närmare samarbete med andra internationella organisationer och påskynda organisationens decentralisering. Det är av central betydelse för ILO och hela FN-systemet i övrigt att förvissa sig om att den mänskliga faktorn ägnas större uppmärksamhet i utvecklingen, så att människans livsbetingelser kommer i förgrunden vid det ekonomiska och sociala planeringsarbetet.

Den som kanske tycker att detta låter som högstämde fraser bör minnas att ILO under sin halvsekelånga tillvaro har lyckats göra en rad effektiva punktinsatser för ökat människovärde och har genomdrivit stora internationella överenskommelser på det arbetshygieniska och sociala området. Otåligheten, särskilt hos unga människor, är förställd, men den envisa uthålligheten vinner i längden större framgångar.

Kloka ord av erfaren man

I tidskriften *Handikapp—Samverkan* (3/70) skriver f. generaldirektören i Socialstyrelsen Richard Sterner om "Pensioner åt friska — eller åt handikappade". Hans synpunkter ter sig så kloka att artikeln här återges i sin helhet.

Samhällets representanter börjar säga till oss att nu är det ekonomiska läget så svårt att vi måste begränsa våra krav på samhället.

En del av dem som säger så är samtidigt engagerade i en valkam-